

Európske strategické fórum pre infraštruktúru výskumu ako nástroj integrácie národných infraštruktúr výskumu a vývoja v rámci ERA

Význam a úloha ESFRI

Európske strategické fórum pre výskumnú infraštruktúru (European Strategy Forum for Research Infrastructure – ESFRI) ako poradný orgán Európskej komisie vypracovalo strategický materiál na báze európskych infraštruktúrnych projektov „*ESFRI Roadmap*“, prostredníctvom ktorých by sa Európa mala stať konkurencieschopnou vo svetovom výskumnom priestore. Rozhodujúcim kritériom pre zaradenie projektu do „*ESFRI Roadmap*“ je Pan – Európsky rozmer projektu a tiež podmienka aby bol projekt v plnom rozsahu realizovateľný iba za pomoci spoločného úsilia viacerých členských krajín a to po vedeckej aj finančnej stránke. Zároveň tento materiál umožňuje európskym krajinám budovať vlastnú infraštruktúru, ktorá by bola kompatibilná s *ESFRI Roadmap*. Pre obdobie do roku 2009 bolo do *ESFRI Roadmap* zaradených 35 projektov, ktorých zoznam, je uvedený v tabuľke.

Súčasný stav spolupráce SR v projektoch ESFRI

Tvorba *ESFRI Roadmap* predstavuje kontinuálny proces. V tejto súvislosti sa 25. 9. 2008 v Bruseli uskutočnilo Plenárne zasadnutie výboru ESFRI. Na základe uvedeného rokovania bude schválené rozšírenie v súčasnosti existujúcej *ESFRI Roadmap* na nasledujúce obdobie na 5. výročnej konferencii ESFRI 11. 12. 2008 vo Versailles vo Francúzsku. Slovenská republika participuje na procese tvorby *ESFRI Roadmap* prostredníctvom členstva v rámci Regionálnej konzultačnej skupiny ESFRI, ktorá združuje krajiny strednej a juhovýchodnej Európy, pričom je snaha iniciovať v blízkej budúcnosti rozšírenie uvedenej regionálnej skupiny aj o krajiny Západného Balkánu.

Stredoeurópske krajiny (Česká republika, Rakúsko, Slovensko, Maďarsko) a Balkánu (Bulharsko, Rumunsko a Slovinsko) majú záujem koordinovať budovanie svojej infraštruktúry ako aj vytvárať prípadné konzorciá v účasti v existujúcich projektoch ESFRI budovaním „*ERA*“ *European Research Area*. Navyše, hľadajú sa spoločné témy pre prípadný vlastný projekt, ktorý by bol včlenený do *ESFRI Roadmap*.

Jednou z priorít Dlhodobého zámeru štátnej vednej a technickej politiky by mala byť koordinácia podielu zapojenia SR v projektoch ESFRI a následne definícia národnej roadmap, ako aj koordinácia aktivít SR pri využívaní existujúcej infraštruktúry v národných infraštruktúrnych centrách iných krajín EU.

Za účelom zefektívnenia spolupráce, koordinácie spoločných projektov a identifikácie spoločných priorít v procese rozširovania *ESFRI Roadmap*, bola vytvorená internetová databáza Regionálnej konzultačnej skupiny ESFRI, ktorej gestorom je Ministerstvo školstva a vedy Bulharskej republiky.

Tabuľka: Zoznam projektov zaradených do ESFRI Roadmap

Č.	Názov	Skratka	Členstvo SR
<u>Social Science & Humanities</u>			
1	Council of European Social Science Data Archives	CESSDA	X
2	Common LAnguage Resources and technology INitiative	CLARIN	
3	DigitAl Research Infrastructure for the Arts and Humanities	DARIAH	
4	European Resource Observatory for the Humanities and Social sciences	EROHS	
5	The European Social Survey	ESS	X*
6	Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe	SHARE	
<u>Environmental Sciences</u>			
7	European Polar Research Icebreaker	AURORA BOREALIS	
8	European Multidisciplinary Seafloor Observation	EMSO	
9	EUropean Fleet of Airborne Research	EUFAR	
10	Global Ocean Observing in Infrastructure	EURO ARGO	
11	In-service Aircraft for a Global Observing System – European Research Infrastructure	IAGOS -ERI	
12	Integrated Carbon Observation System	ICOS	
13	<i>Research Infrastructures Network for Research in Biodiversity</i>	LIFE WATCH	X**
<u>Energy</u>			
14	High Power Experimental Research Facility	HiPER	
15	International Fusion Materials Irradiation facility	IFMIF	
16	Jules Horowitz Reactor	JHR	
<u>Biomedical and Life Sciences</u>			
17	<i>The European Advanced Translational Research Infrastructure in Medicine- pracovisko EMBL</i>	EATRIS	X**
18	<i>European Biobanking And Biomolecular Resources</i>	EBBR	X**
19	Infrastructure for Phenomefrontier and Archivefrontier	Infrafrontier	
20	Infrastructures For Clinical Trials And Biotherapy		
21	<i>Integrated Structural Biology Infrastructure – pracovisko EMBL</i>	ISBI	X**
22	<i>Upgrade Of European Bioinformatics Infrastructure</i>	EBI	X**
<u>Material Sciences</u>			
23	Extreme Light Infrastructure	ELI	
24	European Synchrotron Radiation Facility	ESRF Upgrade	X*
25	European Spallation Source for producing neutrons	ESS	
26	X-ray Free Electron Laser	European XFEL	X*
27	Institute Laue Langevin	ILL 20/20 Upgrade	X*
28	IRUVX-FEL (from Infrared to Ultraviolet and soft X-rays Free Electron Lasers)	IRUVX-FEL	
29	Pan-European Research Infrastructures for Nano-Structures	PRINS	
<u>Astronomy, Astrophysics, Nuclear and Particle Physics</u>			
30	European Extremely Large Telescope	ELT	
31	Facility for Antiproton and Ion Research	FAIR	X*
32	Cubic Kilometre Neutrino Telescope	KM 3NeT	
33	Square Kilometre Array	SKA	
34	Système de Production d'Ions RAdioactifs en Ligne	SPIRAL2	
<u>Computer and Data Treatment</u>			
35	EUROPEAN HIGH-PERFORMANC E COMPUTING SERVICE	EU-HPC	

*) Projekty, kde má SR uzatvorenú dohodu o spolupráci, alebo prebieha prístupový proces pre zabezpečenie účasti SR na projekte

***) Projekty, na ktorých v súčasnosti participuje SR, ale účasť nie je koordinovaná na národnej úrovni

Tabuľka : Prehľad zapojenosti stredoeurópskych členských krajín do projektov ESFRI a porovnanie so SR

ESFRI Roadmap projekt	Rakúsko		Česká republika		Maďarsko		Slovensko		Slovinsko	
	Č	V	Č	V	Č	V	Č	V	Č	V
BBMRI	X				X					
CESSDA	X		X		X		X**		X	
CLARIN	X		X		X	ISSLT				
DARIAH									X	
EATRIS	X		X	TERLIT			X**			
ECRIN	X				X					
ELI			X	NI ELITPALS	X	NI SLC				
ELIXIR					X					
ESRF -up			X	CMV			X			
ESS source					X	NI				
ESS survey							X		X	
FAIR	X						X*			
HiPER			X	PALS						
ILL	X		X		X		X			
ICOS			X	malý projekt						
INFRA FRONTIER			X	BIOCEV						
INSTRUCT			X	CEITEC						
ISBI (EMBL)	X						X**			
JHR			X	NRI Řež						
LIFEWATCH							X		X	
SHARE	X		X						X	
SPIRAL 2			X		X					
XFEL							X**			
EBBR	X						X**			
EBI	X						X**			

Pozn.: ¹⁾ Č – členstvo krajiny v príslušnom projekte ESFRI

²⁾ V – väzba projektu na projekt financovaný z národných zdrojov alebo existujúcu výskumnú infraštruktúru

³⁾ NI – existujúca národná infraštruktúra

^{}) V súčasnosti prebieha príprava materiálu do vlády o podmienkach účasti SR na projekte*

^{**)} V súčasnosti prebiehajú prístupové rokovania alebo príprava zmluvy o spolupráci SR na projekte